Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2025/3473

16.7.2025.

**Eiropas Reģionu komitejas Rezolūcija saistībā ar nākamo DFS**

**Reglamenta 46. panta 3. punkta b) apakšpunkts**

(C/2025/3473)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

***ES ilgtermiņa budžets krustcelēs***

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nodomu izveidot mērķtiecīgāku, vairāk politikā balstītu, vienkāršāku un elastīgāku budžetu ar lielāku ietekmi, kā izklāstīts paziņojumā "Ceļā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu (DFS)", kā arī uzsākt ES mēroga sabiedrisko apspriešanu;

2. norāda, ka daudzos nesenajos ziņojumos (*Letta, Draghi, Niinistö* ziņojumi) ir uzsvērts, ka ES **cieš no milzīgas investīciju nepietiekamības attiecībā uz tās pieaugošo mērķu sasniegšanu**, sākot no civilās noturības un klimatnoturības, drošības, aizsardzības un militārās sagatavotības/gatavības līdz nepieciešamībai atgūt konkurētspēju un īstenot zaļos un digitālos mērķus; uzsver, ka reģioniem un pilsētām ir izšķiroša loma konkurētspējīgas ES politikas mērķu īstenošanā;

3. stingri uzsver, ka jaunām prioritātēm jābūt saistītām ar jaunu finansējumu, ņemot vērā, ka kohēzijas politikas vajadzības, kas tiek finansētas no pašreizējām Eiropas programmām, joprojām pastāv un tām jābūt prioritārām; tādēļ steidzami aicina **ES nodrošināties ar pietiekamiem finanšu līdzekļiem**, lai sasniegtu savus ļoti svarīgos jaunos mērķus sarežģītā ģeopolitiskajā kontekstā, neapdraudot savas ilgtermiņa prioritātes un Līguma mērķus;

4. uzskata, ka ES budžets būtu arvien vairāk jāfinansē no **jauniem finansējuma avotiem, kas noteikti Pašu resursu ceļvedī** ([1]); mudina Padomi bez turpmākas kavēšanās panākt vienošanos par Komisijas iesniegto priekšlikumu kopumu;

5. aicina pielikt ārkārtas papildu pūles, lai pielāgotu ES publiskos izdevumus. Eiropas iedzīvotājiem ir skaidri jāapzinās, ka viņu resursi tiek pārvaldīti maksimāli efektīvi un ka ES iestādes ir taupīgas un efektīvas. Tāpēc, pirms atklāti runāt par jauniem papildu resursiem ieņēmumu palielināšanai, ir jāpierāda, ka iestādes ir taupīgas;

***DFS laikposmam pēc 2027. gada, kas veidota kopā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām kā stratēģiskajiem partneriem***

6. uzsver, ka DFS laikposmam pēc 2027. gada ir jāatspoguļo **aktīvas subsidiaritātes princips un jāņem vērā labāks likumdošanas process**; uzskata, ka tā var izpausties kā **jauna uzticēšanās kultūra**, kurā vietējās un reģionālās pašvaldības tiek uzskatītas par uzticamiem un neaizstājamiem partneriem ES stratēģiskās programmas īstenošanā, jo tām ir unikāla izpratne par vietējo ieguldījumu vajadzībām;

7. tāpēc iebilst pret jebkādiem tiešiem vai netiešiem centralizācijas pasākumiem kohēzijas politikā un pauž gatavību apsvērt visus iespējamos juridiskos līdzekļus, it īpaši saskaņā ar Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu un LESD 263. pantu, lai bloķētu jebkādus mēģinājumus šajā virzienā; uzskata, ka sistēmā laikposmam pēc 2027. gada jāparedz vairāk juridisku garantiju, lai nodrošinātu lielāku decentralizāciju un vietējo un reģionālo pašvaldību visaptverošu iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos; šajā saistībā atbalsta Komisijas publisko apņemšanos noteikt un īstenot ES prioritātes kopā ar dalībvalstīm un reģioniem, kas veido ieguldījumus uz vietas; konkrētāk, šis vienotais valsts plāns ir jāapspriež Komisijas, dalībvalsts un reģiona starpā. Pieredze, kas gūta saistībā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu, liecina, ka centralizēta plānošana palielina izstrādes neelastību, nosprauž mērķus, kas neatbilst reģionālajām vajadzībām, un padara neiespējamu resursu pārvietošanu no nepieprasītiem darbības virzieniem uz veiksmīgi īstenotiem;

([1]) Iestāžu nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai Iestāžu Nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.).

8. uzsver, ka **partnerības principa pilnīgai un pienācīgai piemērošanai** ir nepieciešama vienlaicīga un trīsdimensionāla īstenošana: horizontālā līmenī (iesaistot visus attiecīgos programmas partnerus, tostarp pilsonisko sabiedrību un sociālekonomiskos dalībniekus), vertikālā līmenī (īstenojot patiesu daudzlīmeņu pārvaldību, kas nodrošina visu pārvaldes līmeņu, it īpaši vietējo un reģionālo pašvaldību, aktīvu līdzdalību) un teritoriāli (saskaņoti koordinējot un nodrošinot sinerģiju starp visām ES programmām, kuras darbojas vienā un tajā pašā ģeogrāfiskajā teritorijā, izvairoties no izolētības un veicinot integrētu teritoriālo attīstību);

9. pauž bažas par to, ka paļaušanās uz konkurētspējas koordinācijas instrumentu vai Eiropas pusgada procesu **kā vadības mehānismiem, lai sasaistītu ES prioritātes ar ES budžetu**, varētu radīt vēl lielāku centralizāciju un atstāt novārtā vietējās un reģionālās pašvaldības, tādējādi apdraudot vietējo līdzatbildību un līdz ar to arī īstenošanas kvalitāti; atkārto iepriekšējos atzinumos pausto aicinājumu izstrādāt rīcības kodeksu vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanai Eiropas pusgada kontekstā. Iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības, Eiropas pusgadam vajadzētu kļūt pārredzamākam, iekļaujošākam un demokrātiskākam;

10. atkārtoti pauž nostāju, ka **Eiropas partnerības paktam**, kā definēts iepriekšējos RK atzinumos ([2]), vajadzētu būt saistošam un stratēģiskam instrumentam, lai nodrošinātu partnerības principa efektīvu piemērošanu un radītu sinerģiju starp ES rīcībpolitikām un ES finansiālo darbību;

11. aicina **Komisiju skaidri atzīt un nākamajā DFS nostiprināt** ([3]) īpašās iezīmes, kas piemīt **vietējām un reģionālajām pašvaldībām**, kuras ir daudz vairāk nekā tikai ieinteresētās personas vai ES līdzekļu saņēmējas, kā arī Eiropas teritoriālo sadarbību uzskatīt par prioritāti un Eiropas pievienotās vērtības paraugu, jo pretējā gadījumā tiek kavēta to spēja efektīvi veicināt ES mērķu sasniegšanu; it īpaši, ģeogrāfiski un ekonomiski mazāk attīstītiem reģioniem ļoti bieži trūkst resursu un/vai administratīvo spēju, lai īstenotu šos mērķus;

12. uzskata, ka kompetentās vietējās un reģionālās pašvaldības ir skaidri jāatzīst Finanšu regulā un sistemātiski jāiesaista visā plānošanas, īstenošanas un uzraudzības procesā attiecībā uz visiem ES fondiem, kam ir teritoriāla dimensija, tostarp tiem, kas ir tiešā pārvaldībā ([4]);

13. uzstāj, ka galvenais jautājums **joprojām ir DFS iekļauto dažādo daudzgadu finanšu programmu izstrāde un īstenošanas mehānismi**; uzskata, ka programmu skaits visos pārvaldības veidos būtu nevis mākslīgi jānosaka iepriekš, bet gan jāizstrādā atbilstoši attiecīgajam politikas kontekstam un optimālam teritoriālajam līmenim, vienlaikus izvairoties no programmu un budžeta iniciatīvu skaita palielināšanās;

14. piekrīt **nepieciešamībai konsolidēt programmas, ciktāl tas efektīvi** samazina pārklāšanos un veicina patiesu vienkāršošanu, tostarp attiecībā uz ziņošanas prasībām, pamatojoties uz saņēmēju vajadzībām un spējām;

15. uzskata, ka nākamajai DFS būtu vēl vairāk jāveicina **daudzgadu programmu kombinēšana, koordinēšana un papildināmība, kā arī sinerģija starp reģionālajām, valstu un ES rīcībpolitikām un finansējuma avotiem**, lai palielinātu ES finansiālā atbalsta vispārējo ietekmi un saskaņotību;

16. uzsver, ka DFS nedrīkst atbalstīt projektus vai pasākumus, kas ir pretrunā Savienības mērķiem klimata un vides jomā vai tās ilgtermiņa politiskajiem mērķiem, piemēram, 2050. gada klimatneitralitātes mērķim, un aicina ieviest stingrus aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu saskaņotību starp visiem finansēšanas instrumentiem;

([2]) COTER-VII/030. *Kohēzijas politikas nākotne pēc 2027. gada*. Ziņotāji: *Emil Boc* (RO/PPE) un *Alves Vasco Cordeiro* (PT/PSE). Pieņemts 2023. gada 29. novembrī (OV C, C/2024/1041, 9.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1041/oj) un COTER-VII/41 "ES budžets un teritoriāli pielāgota politika: priekšlikumi par jauniem izstrādes un īstenošanas mehānismiem DFS laikposmam pēc 2027. gada". Ziņotāja: *Marie-Antoinette Maupertuis* (FR/EA). Pieņemts 2024. gada 19. novembra plenārsesijā (OV C, C/2025/279, 24.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

([3]) Sk. atzinuma COTER-VII/040 52. punktu (OV C, C/2025/285, 24.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/285/oj).

([4]) COTER-VII/041.ES budžets un teritoriāli pielāgota politika: priekšlikumi par jauniem izstrādes un īstenošanas mehānismiem daudzgadu finanšu shēmā laikposmam pēc 2027.gada. Ziņotāja: *Marie-Antoinette Maupertuis* (FR/EA). Pieņemts 2024. gada 19. novembra plenārsesijā (OV C, C/2025/279, 24.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

17. fondu noteikumu saskaņošana **vienotā sistēmā var būt lietderīga neatkarīgi no fondu skaita un ar nosacījumu, ka saskaņošana nekaitē turpmākās kohēzijas politikas daudzlīmeņu pārvaldībai**;

18. norāda: lai **nākamajā DFS īstenotu tālāk izstrādātu uz rezultātiem orientētu pieeju**, ir vajadzīga stabila, uz pierādījumiem un ietekmi balstīta politisko lēmumu pieņemšana, ko atbalsta labāka datu vākšana, analīze un novērtēšana Eiropas, valstu un reģionālajā līmenī, nodrošinot, ka teritoriālā daudzveidība tiek atspoguļota ieguldījumu mērķos un novērtēšanas rādītājos, kā arī stratēģiskās prognozēšanas integrēšana un dinamisku, konkrētai vietai pielāgotu inovācijas ekosistēmu veicināšana plānošanā; uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības nedrīkst saukt pie atbildības par valsts mērķu nesasniegšanu, it īpaši gadījumos, kad tām nav nepieciešamo kompetenču, resursu vai lēmumu pieņemšanas pilnvaru, lai ietekmētu rezultātus;

19. brīdina par pieeju, saskaņā ar kuru galvenais mērķis būtu **paātrināt ES budžeta finanšu izpildi**; pauž nožēlu par to, ka ir strauji palielinājies centralizēti pārvaldīto "telpiski aklu" daudzgadu finanšu programmu īpatsvars 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmā; uzsver, ka līdz plānošanas periodu beigām nav būtisku atšķirību budžeta izpildē starp dalītas pārvaldības fondiem un tiešā pārvaldībā esošiem līdzekļiem, neraugoties uz to, ka dalītas pārvaldības līdzekļiem ir atšķirīgs budžeta izpildes grafiks;

20. uzskata, ka nākamajā DFS būtu jānovērtē un jānosaka pareizie **līdzekļi un stimuli privātā kapitāla piesaistīšanai, publiskā un privātā sektora partnerību attīstīšanai un publiskā un privātā sektora sadarbības veicināšanai, lai piesaistītu ES finansējumu politikas mērķu sasniegšanai**; aicina Komisiju iesniegt visaptverošu novērtējumu par dažādiem līdz šim īstenotajiem finansējuma apvienošanas mehānismiem, it īpaši ņemot vērā to pieejamību un ietekmi uz visu veidu vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

***Jauna DFS, kuras pamatā ir vietējiem apstākļiem atbilstoši transversāli principi***

21. atzinīgi vērtē **transversālu principu ieviešanu, kas integrēti visos fondos** pašreizējās DFS 2021.–2027. gadam ietvaros (klimats, biodaudzveidība, dzimumu līdztiesība, IAM), taču uzskata, ka var vēl vairāk uzlabot šo principu ietekmes uz dažādām ģeogrāfiskajām teritorijām novērtēšanu; aicina arī turpmāk piemērot principu "nenodarīt būtisku kaitējumu" un ieviest skaidrus pasākumus, lai atklātu un novērstu zaļmaldināšanas praksi ES finansēšanas programmu īstenošanā;

22. norāda, ka saskaņā ar LES 3. pantu "ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija" ir viens no ES pamatmērķiem; uzsver: lai gan Komisija publiskajās debatēs ir iekļāvusi principu **"nekaitēt kohēzijai"**, tā līdz šim nav īstenojusi tā ieviešanu; aicina Komisiju, izstrādājot un īstenojot daudzgadu finansēšanas programmas laikposmam pēc 2027. gada, sistemātiski izmantot teritoriālās ietekmes novērtējumus un lauku aspektu iestrādāšanu, kā arī iekļaut tādus transversālus principus kā dzimumu līdztiesība un nediskriminācija;

23. atbalsta Komisijas viedokli, ka neviens euro nebūtu jāizlieto darbībām, kurās netiek ievēroti **tiesiskuma vai ES finanšu interešu aizsardzības principi**; uzstāj, ka ir stingri jāīsteno Tiesiskuma regula [Regula (ES, Euratom) 2020/2092 ([5])] un it īpaši tās 5. panta 2. punkta noteikumi, kas paredz, ka dalībvalstu iestādēm jāturpina īstenot programmas, kuras skar ES finansējuma apturēšana, tādējādi aizsargājot galasaņēmējus reģionālajā un vietējā līmenī; šajā sakarā uzsver, ka tiesiskuma principu nodrošināšana un ES finansiālo interešu aizsardzība faktiski ir vienas un tās pašas monētas divas puses, tāpēc jo augstāki ir dalībvalstu demokrātijas standarti, jo lielākas ir garantijas, ka ES finansiālās intereses tiks aizsargātas;

***Elastība daudzgadu finanšu shēmā pēc 2027. gada***

24. piekrīt Komisijas vispārējam novērtējumam, ka **ES budžetam jābūt elastīgākam, lai ātrāk reaģētu** uz neparedzētiem notikumiem un mainīgām politiskajām prioritātēm; tomēr uzsver, ka lielākam elastīgumam jābūt cieši saistītam ar pārredzamību, pārskatatbildību un vietējo un reģionālo pašvaldību savlaicīgu iesaisti, lai nodrošinātu teritoriāli līdzsvarotu reakciju;

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp.).

25. piekrīt, ka jāpārskata pašreizējie iestrādātie elastības mehānismi gan pašas DFS regulas līmenī, gan katras daudzgadu programmas līmenī (attiecīgā gadījumā);

26. tādēļ ierosina DFS regulā jau no paša sākuma iekļaut **lielāku ārkārtas fondu un palielinātu vispārējo elastības rezervju paketi**, lai reaģētu uz neparedzētiem satricinājumiem un jaunām problēmām; šajā sakarā uzsver, ka kohēzijas politikai arī turpmāk jābūt galvenokārt vērstai uz ilgtermiņa attīstības mērķiem un to nedrīkst izmantot kā krīzes pārvarēšanas instrumentu;

27. uzsver, ka, reaģējot uz neparedzētiem satricinājumiem un jaunām problēmām, būtu jāizvairās no paļaušanās **uz pašreizējām rīcībpolitikām un fondiem, piemēram, kohēziju un lauksaimniecību kā pielāgojamu mainīgo lielumu, kā tas ir pašlaik**, kas apdraud Līgumā noteikto mērķu sasniegšanu un regulatīvo stabilitāti, kaitējot vadošajām iestādēm un saņēmējiem;

28. piekrīt, ka, ņemot vērā ģeopolitisko kontekstu, **daudzgadu finanšu shēmā** ir jāatrod jauns līdzsvars **starp elastību un stabilitāti**; ir atvērta inovatīviem risinājumiem, ciktāl tiek saglabātas programmas, kas atbalsta ilgtermiņa investīcijas un mērķus, un uz tām neattiecas atkārtotas izmaiņas tiesību aktos un pārprofilēšana;

***Ilgtspējīgas nākotnes kopīga veidošana: kohēzija konkurētspējīgai un iekļaujošai Eiropai*** ([6])

29. aicina daudzgadu finanšu shēmā laikposmam pēc 2027. gada **saglabāt kohēzijas politiku kā vienu no ES izaugsmes modeļa pamatpīlāriem** un ilgtermiņa decentralizēto investīciju politiku visiem reģioniem ar lielāku finanšu piešķīrumu reālā izteiksmē nekā pašreizējā daudzgadu finanšu shēmā; uzsver, ka tās prioritātes vienmēr ir tikušas saskaņotas ar ES vispārējām prioritātēm; atkārtoti pauž savus iepriekšējos ieteikumus visaptverošai kohēzijas politikas reformai, lai stiprinātu tās uz nākotni vērsto lomu, neapšaubot tās pamatprincipus; uzsver, ka kohēzijas politikas īstenošana jau ir pakļauta ļoti sarežģītam snieguma satvaram, un uzskata, ka uz sniegumu balstītu pieeju, kura vērsta uz sabiedrības inovācijas veicināšanu un ilgtspējīgu progresu, var vēl vairāk stiprināt, lai padarītu politiku vēl atbilstošāku, efektīvāku un ietekmīgāku, apvienojot tās teritoriālo dimensiju ar lielāku uzsvaru uz rezultātiem ([7]);

30. uzsver, ka citi nozīmīgākie globālie dalībnieki nesen ir pieņēmuši **plaša mēroga konkrētai vietai pielāgotu politiku, lai stiprinātu savu rūpniecību**; uzskata, ka Komisijai būtu jābalstās uz jaunākajām ESAO iniciatīvām, piemēram, iniciatīvu "Teritorijām pielāgota politika nākotnei" un ESAO Padomes ieteikumu par efektīviem publiskajiem ieguldījumiem visos pārvaldības līmeņos, lai izstrādātu ES pamatnostādnes par publiskajiem ieguldījumiem visos pārvaldības līmeņos ([8]), nodrošinātu efektīvu decentralizāciju un izstrādātu pamatnostādnes efektīvam, konkrētai vietai pielāgotam un nākotnes vajadzībām atbilstošam finansējumam;

31. uzskata, ka DFS un kopējās politikas finansēšanas instrumenti jākoncentrē uz tām jomām, kurās var radīt augstu Eiropas pievienotās vērtības līmeni; šajā sakarībā norāda, ka pārrobežu, transnacionālās un starpreģionālās sadarbības programmas ir īpaši svarīgas Eiropas pievienotās vērtības radīšanai;

32. uzsver, ka jāpastiprina centieni attīstīt **konkrētai vietai pielāgotas pētniecības un inovācijas ekosistēmas**, lai atbalstītu nevienlīdzības novēršanu inovācijas jomā un likvidētu inovācijas plaisu gan Eiropas iekšienē, gan starp ES un ASV, kā arī starp ES un Ķīnu un citiem jaunietekmes reģioniem; uzsver, ka ir vajadzīga diferencēta pieeja, kas balstīta uz katra reģiona vajadzībām, sniedzot atbalstu izcilībai un strukturālo atbalstu; uzsver, ka ir svarīgi saglabāt pārbaudītu konkursa procedūru, kuras pamatā ir izcilības princips ES pētniecības finansēšanā; uzsver nepieciešamību pēc ES ilgtermiņa budžeta ieguldījumiem viedās programmās, kuru mērķis ir atbalstīt plaukstošas vietējās un reģionālās ekonomikas izveidi, pamatojoties uz starpreģionālām rūpniecības vērtību ķēdēm un spēcīgākām reģionālajām inovācijas ekosistēmām; šajā saistībā norāda, ka viedās specializācijas stratēģijas (S3/S4) ir spēcīgs reģionālo un vietējo inovācijas ekosistēmu izcilības faktors un ka pētniecības un inovācijas atbalsta stratēģiskajai plānošanai Eiropā ir jārada efektīvākas saiknes ar šīm stratēģijām; norāda, ka ir vajadzīgs mērķtiecīgs atbalsts, lai aprites ekonomikā nodrošinātu svarīgu pamattehnoloģiju, piemēram, tīro tehnoloģiju produktu, un inovatīvu materiālu izvēršanu un ieviešanu tirgū;

([6]) Augsta līmeņa grupas ziņojums par kohēzijas politikas nākotni, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c6e97287-cee3-11ee-b9d9-01aa75ed71a1/language-en.

([7]) COTER-VII/40."Atjaunota kohēzijas politika pēc 2027. gada, kas nevienu neatstāj novārtā", ziņotāji: *Emil Boc* (RO/PPE) un *Vasco Alves Cordeiro* (PT/PSE).Pieņemts 2024. gada 20. novembrī.

([8]) https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0402.

33. atgādina, ka uz nākotni vērstā DFS arī turpmāk jāiekļauj spēcīgi un vērienīgi ES instrumenti, tostarp Sociālais klimata fonds, *LIFE* un pirmspievienošanās palīdzības programmas, lai turpinātu virzību uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam, vienlaikus nodrošinot, ka visi iedzīvotāji, uzņēmumi un teritorijas pārkārtošanās procesā saņem pienācīgu palīdzību;

34. turklāt uzsver pētniecības un inovācijas izšķirošo nozīmi Eiropas konkurētspējas uzlabošanā, kā to konsekventi apliecina pētniecības un inovācijas pamatprogrammas (PP) četru desmitgažu laikā. **RK aicina izveidot atsevišķu programmu 10. pamatprogrammas ietvaros ar palielinātu budžetu un atbalstu reģionālajām ekosistēmām**, par prioritāti nosakot Eiropas Pētniecības telpas (EPT) izveides pabeigšanu, turpinot attīstīt EPT centrus, nodrošinot pētnieku brīvu pārvietošanos un EPT pārvaldībā strukturēti iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības, it īpaši ar EPT foruma starpniecību. Komiteja atbalsta inovācijas un pārrobežu sadarbības veicināšanu, atbalstot viedās specializācijas (S3) principu un tā sinerģiju ar citiem ES fondiem;

35. atbalsta Eiropas Parlamenta aicinājumu ([9]) ievērojami uzlabot ES misiju, piemēram, misijas "Klimatneitrālas un viedas pilsētas", izstrādi un īstenošanu; uzsver, ka pašreizējā pieejā nav pievērsta pietiekama uzmanība revolucionāru un augšupēju pētniecības un inovācijas ideju veicināšanai un ka ES misijas ir jāpārorientē tā, lai stimulētu radošumu, eksperimentus un jaunus pētījumus, kas tieši risina neatliekamas sabiedrības problēmas; uzsver, ka ES misiju panākumu pamatā ir aktīva vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalība, ņemot vērā to lomu vietējiem apstākļiem pielāgotu risinājumu īstenošanā un vietējo ieinteresēto personu iesaistīšanā; vērš uzmanību uz nepieciešamību koncentrēties uz praktiskiem, izmērāmiem rezultātiem, jo šīs iniciatīvas var veicināt sistēmisku pārveidi, vienlaikus stiprinot ES globālo konkurētspēju;

36. attiecībā uz Eiropas Konkurētspējas fonda – kas ir būtisks nākamā ES budžeta elements – izveidi, aicina iekļaut reģionus šā fonda izstrādē un pārvaldībā, ņemot vērā to, ka reģionālās pašvaldības patiešām vada projektus, kuriem ir liels virzītājspēks, un rada pievienoto vērtību;

37. norāda, ka visās ES teritorijās notiek **trīskārša** (zaļā, digitālā un demogrāfiskā) **pārkārtošanās**; uzskata, ka nākamās DFS pamatā jābūt **integrētai** un holistiskai taisnīgas pārkārtošanās stratēģijai, kas pielāgota katras teritorijas vajadzībām un konkrētajiem apstākļiem un kam piešķirts pietiekams finansējums; uzsver šīs pārkārtošanās asimetrisko ietekmi vietējā un reģionālajā līmenī un aicina sniegt īpaši pielāgotu un papildu atbalstu, it īpaši tajos reģionos un pilsētās, kas atkarīgi no energoietilpīgām nozarēm, piemēram, autobūves nozares, un citos reģionos, kuri saskaras ar ievērojamām pārkārtošanās problēmām; uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām jānodrošina pietiekami resursi īstenošanai uz vietas;

38. ir pārliecināta, ka ES budžets var sniegt pievienoto vērtību, lai pilnībā izmantotu uzņēmējdarbības potenciālu un darba tirgus ieguvumus, ko sniedz pāreja uz tīru enerģiju, risinot tādus jautājumus kā **prasmju attīstība (mērķtiecīga pārkvalifikācija un prasmju pilnveide), mūžizglītība un kvalitatīvas darbvietas**; uzsver, ka vairāki ES reģioni saskaras ar **demogrāfiskām problēmām**, piemēram, darbaspēka novecošanu, intelektuālā darbaspēka emigrāciju un iedzīvotāju skaita samazināšanos, un atbalsta Letas ziņojumā iekļauto priekšlikumu par "**brīvību palikt**" ar mērķi stimulēt lielākus ieguldījumus sabiedriskajos pakalpojumos, lai atbalstītu labbūtību visiem; norāda arī uz spēcīgu pārrobežu sadarbības programmu neaizstājamo vērtību šo jautājumu risināšanā pierobežas reģionos;

39. mudina Eiropas Komisiju atzīt trūkumus valstu plānos saistībā ar **kopējo lauksaimniecības politiku (KLP)**, kā rezultātā ir mazāka uzmanība pievērsta reģioniem, notikusi mazāka pielāgošanās teritoriālajām atšķirībām un mazāk elastīgi reaģēts uz neparedzētām krīzēm un notikumiem; stingri atbalsta decentralizētu, uz lauksaimniekiem vērstu un ilgtspējīgu KLP laikposmam pēc 2027. gada, kuras pamatā būtu reģionālās pārtikas nodrošinājuma un lauku attīstības stratēģijas, kā arī efektīvi zaļie un sociālie nosacījumi, vienlaikus ļaujot visiem ražotājiem saņemt taisnīgu atlīdzību par savu darbu; aicina saglabāt saikni starp KLP pirmo un otro pīlāru, lai saglabātu vispārējo konsekvenci;

40. atkārtoti apstiprina, ka daudzlīmeņu pārvaldības un partnerības principi būtu jāievēro arī darbībās, kas saistītas ar **patvērumu, migrāciju, integrāciju un iekšējo drošību**; uzskata, ka būtu jāpalielina resursi ES ārējo robežu un pierobežas reģionu drošības uzlabošanai, un aicina palielināt vietējo un reģionālo pašvaldību lomu **Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondā (AMIF)**, kas būtu jāveido tā, lai novērstu ar migrāciju saistītos izaicinājumus un atbalstītu trešo

([9]) Eiropas Parlamenta 2025. gada 11. marta rezolūcija par pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" īstenošanas novērtējumu, ņemot vērā tās starpposma novērtējumu un ieteikumus 10. pētniecības pamatprogrammai (2024/2109(INI)).

valstu valstspiederīgo integrāciju ar efektīviem pasākumiem, kas pielāgoti vietējām vajadzībām, tostarp nepieciešamības gadījumā reaģēšanu krīzes situācijās; aicina apspriesties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, nosakot tematiskā mehānisma prioritātes un darbības, it īpaši tās, ko pārvalda Eiropas Komisija, paredzot atbalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām trešo valstu valstspiederīgo integrācijā;

41. uzsver, ka ārkārtīgi svarīga ir ES finansiālā palīdzība **kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām**, lai uzlabotu to administratīvās spējas, un vispārīgāk – instrumenti **decentralizētas sadarbības** atbalstam ES ārējās darbībās;

42. uzsver, ka kohēzijas politikai, kas ir neatņemama DFS sastāvdaļa, stingri jābalstās uz vietējiem apstākļiem pielāgotu daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, kuras pamatā ir dalītas pārvaldības un partnerības principi. Komiteja atbalsta Komisijas centienus ar valstu un reģionu partnerības plāniem stiprināt reģionu iesaisti, taču mums jāmācās no citu neseno instrumentu — piemēram, Atveseļošanas un noturības mehānisma un *Brexit* korekcijas rezerves — trūkumiem, proti, bieži vērotās reģionālo pašvaldību ignorēšanas. Reģionu iesaistes nodrošināšana ir būtiska, lai vairotu līdzatbildību, paaugstinātu efektivitāti un palielinātu teritoriālo ietekmi;

***Veidot alianses ar līdzīgi domājošām institūcijām un aicināt uz pārredzamu lēmumu pieņemšanas procesu***

43. īpaši aicina Eiropadomi un dažādos Padomes sastāvus pirms nākamajām DFS sarunām iesaistīties strukturētā un pārredzamā dialogā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un visaptveroši iesaistīt Reģionu komiteju, kas ir iestāde, kura pārstāv subnacionālās iestādes un veicina daudzlīmeņu pārvaldību;

44. uzsver, ka pārrobežu, transnacionālā un reģionālā sadarbība ir viens no Eiropas integrācijas stūrakmeņiem un tāpēc tai būtu jāpievērš vismaz tāda pati uzmanība kā pašlaik un jānodrošina pietiekama elastība tās īstenošanā;

45. apņemas atbalstīt ciešāku sadarbību ar Eiropas Parlamentu tā atkārtotajos centienos padarīt sarunas pārredzamākas un iekļaujošākas;

46. norāda uz #CohesionAlliance 2024. gada marta kopīgo aicinājumu "Atjaunota kohēzijas politika pēc 2027. gada, kas nevienu neatstāj novārtā" un aicina plašu sabiedrību, arodbiedrības, uzņēmumus un nevalstiskās un pilsoniskās sabiedrības organizācijas to parakstīt, lai kopīgi nodrošinātu DFS laikposmam pēc 2027. gada, kas nevienu neatstāj novārtā ([10]);

47. uzdod Komitejas priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, ES Padomes prezidentvalstīm Polijai un Dānijai un Eiropadomes priekšsēdētājam.

Briselē, 2025. gada 15. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas*
*priekšsēdētāja*
Kata TÜTTŐ

([10]) https://dyn.cor.europa.eu/cohesionalliancejointcall/.